

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.cbos.pl> E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/114/96/95

WYBORY PREZYDENCKIE - PREFERENCJE POD KONIEC MAJA '95

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, CZERWIEC '95

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Kampania wyborcza wchodzi w początkową fazę. Niektóre ugrupowania zdecydowały już, kogo zamierzają poprzeć w wyborach prezydenckich. Wiadomo już, kto będzie kandydował z ramienia Unii Wolności, od połowy maja oficjalnym kandydatem SLD jest Aleksander Kwaśniewski, wciąż jednak o osobie swego reprezentanta nie przesądził drugi z koalicjantów - PSL. Pojawiają się także nowe nazwiska, zwłaszcza osób zamierzających odwoływać się do poparcia elektoratu prawicowego. W ostatnim okresie brana była pod uwagę kandydatura Hanny Gronkiewicz-Waltz oraz Zbigniewa Religi. Tym samym lista kandydatów zamieszczona w naszym badaniu¹ uległa pewnym modyfikacjom. Usunięto z niej polityków, o których wiadomo, że nie będą kandydować w wyborach prezydenckich.

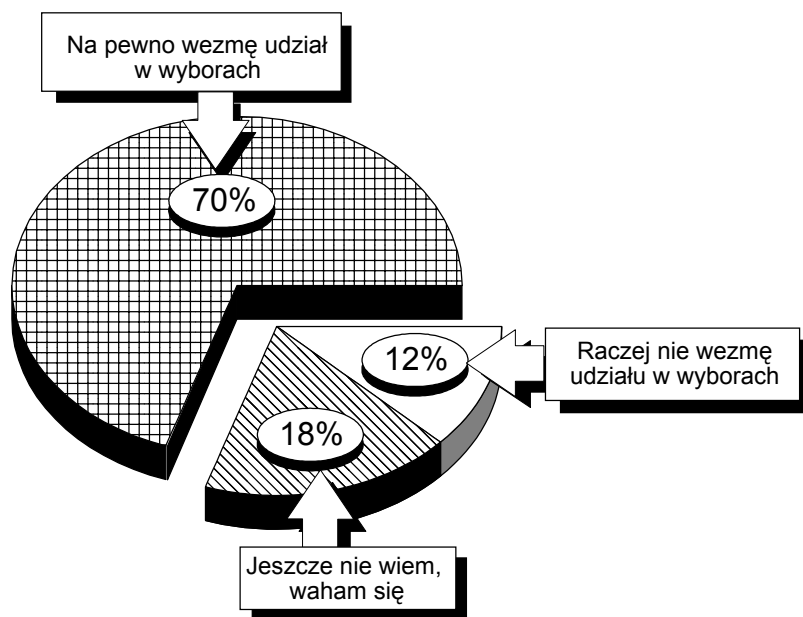
Frekwencja wyborcza

Udział w wyborach prezydenckich deklaruje obecnie 70% badanych. Liczba osób zgłaszających zamiar głosowania, jeśli miałyby się one odbywać w najbliższym czasie, w ciągu ostatniego miesiąca praktycznie nie uległa zmianie. Jak wiadomo, frekwencja deklarowana w sondażach jest z reguły wyższa od faktycznej. Warto jednak zauważyć, że liczba wybierających się na wybory, pomimo coraz wyraźniej precyzującej się listy pretendentów do urzędu prezydenckiego, od kilku miesięcy jest stabilna².

¹ Badanie „Świat wokół nas” (8), 26-29 maja ‘95, reprezentatywna próba losowa dorosłych mieszkańców kraju (N=1198).

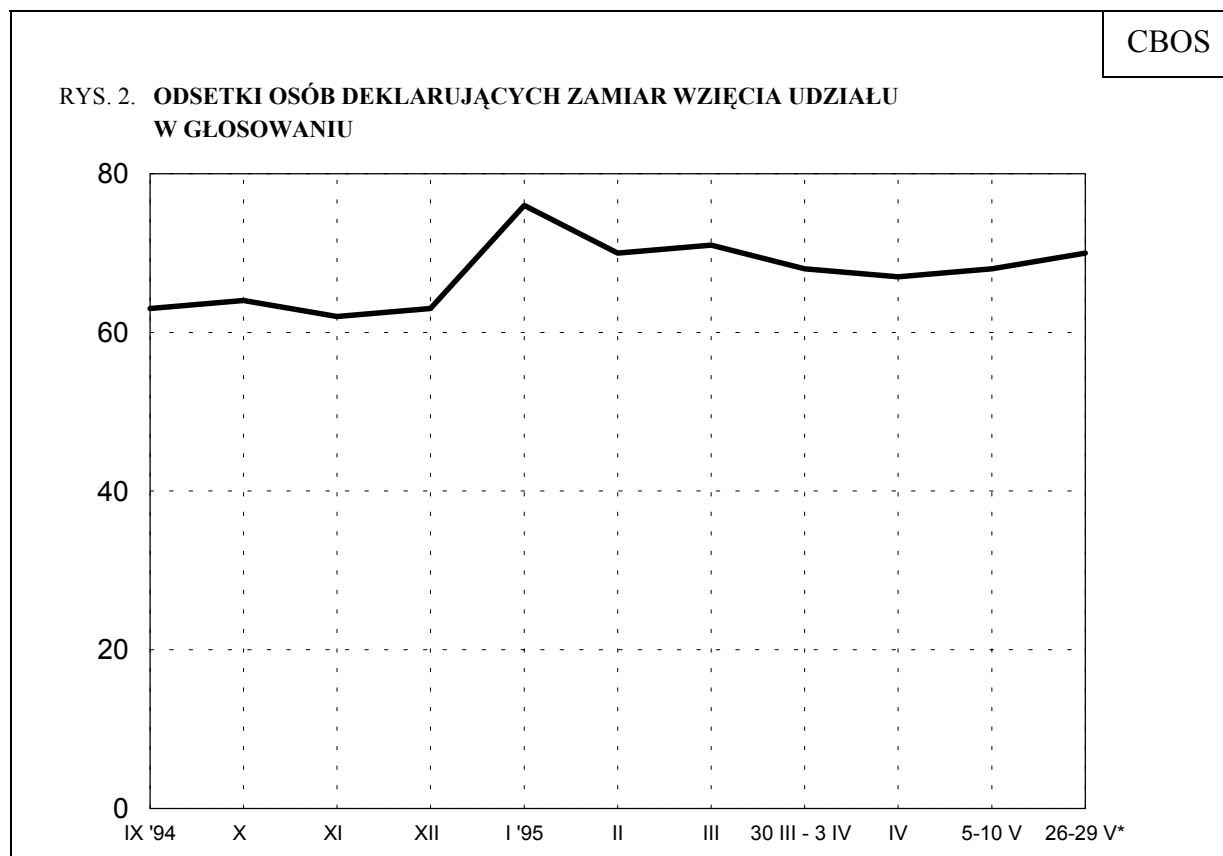
²W omawianym sondażu zmieniła się treść pytania, za pomocą którego badaliśmy deklaracje udziału w wyborach. W poprzedniej wersji pytanie to brzmiało: „Gdyby w najbliższą niedzielę odbyły się wybory prezydenckie, to czy wziął(ę)by Pan(i) w nich udział?” Wpływ zmiany treści pytania testowany był już w badaniu poprzednim i, jak wykazały analizy, nie zaważył na wynikach.

RYS. 1. GDY PYTAMY LUDZI O TO, CZY ZAMIERZAJĄ WZIĄĆ UDZIAŁ W WYBORACH PREZYDENCKICH, SPORO ODPOWIADA, ŻE NIE PÓJDZIE GŁOSOWAĆ. A CZY PAN(I) PÓJDZIE CZY JAK WIELE INNYCH OSÓB NIE WEZMIE UDZIAŁU W WYBORACH?

Preferencje wyborcze

Aleksander Kwaśniewski, od dawna zajmujący pierwsze miejsce w rankingu prezydenckim, wyraźnie umocnił swoją pozycję. Obecnie poparcie dla niego deklaruje jedna czwarta ankietowanych (26%) - o sześć punktów procentowych więcej niż w pierwszej dekadzie maja. Prawdopodobnie sprawił to fakt, iż obecnie - jako oficjalny kandydat startujący w wyborach z ramienia SLD i jedyny w tej chwili przedstawiciel tej partii na naszej liście - skupił on także głosy elektoratu Józefa Oleksego. Na drugim miejscu - z jednakową liczbą głosów - lokują się: Lech Wałęsa, którego popiera obecnie o 3 punkty procentowe więcej osób niż na początku maja, oraz Tadeusz Zieliński, który stracił głosy części posiadanego przed trzema tygodniami elektoratu. Tuż za nimi lokuje się Jacek Kuroń (11%) - jego poparcie zmniejszyło się w porównaniu z poprzednim pomiarem o 4 punkty procentowe.

Stabilne są natomiast szanse Adama Strzembosza, na którego zamierza głosować 7% ankietowanych. Nie zmienił on swego stanu posiadania, mimo że jako potencjalni pretendenci do urzędu prezydenckiego pojawili się także inni kandydaci, odwołujący się do elektoratu o prawicowej orientacji: Hanna Gronkiewicz-Waltz, Zbigniew Religa i Leszek Moczulski, a zabrakło na niej uzyskującego w początkach maja poparcie 8% respondentów - Andrzeja Olechowskiego. Niemniej jednak, w odróżnieniu od profesora Strzembosza, żadna z tych osób nie zgłosiła dotychczas oficjalnie swej kandydatury.

Prezes NBP, o której ewentualnym kandydowaniu mówi się od bardzo niedawna i części respondentów fakt ten mógł być nie znany, w tej chwili mogłaby liczyć na głosy 4% wyborców. Prawie identyczny odsetek ankietowanych deklaruje poparcie dla Leszka Moczulskiego (3%) i nie notowanego od dość dawna na naszej liście Zbigniewa Religi (w październiku '94 zamierzało na niego głosować 4% ankietowanych). Równe szanse wyboru mają w tej chwili: Waldemar Pawlak (4%) i Józef Zych (4%) - obaj najczęściej wymieniani jako prawdopodobni kandydaci PSL.

Tabela 1

w procentach

Na kogo najchętniej oddał(a)by Pan(i) głos w wyborach prezydenckich?									
	XI '94	XII '94	I '95	II '95	III '95	III/IV '95*	IV '95**	V '95♦	V '95♦♦
Aleksander Kwaśniewski	17	17	14	16	19	18	24	20	26
Lech Wałęsa	10	13	11	8	13	7	11	8	12
Tadeusz Zieliński	10	9	9	13	16	11	8	15	12
Jacek Kuroń	6	11	10	14	10	14	15	15	11
Adam Strzembosz	2	-	3	3	4	11	8	8	7
Hanna Gronkiewicz-Waltz	-	-	-	-	-	-	-	-	4
Waldemar Pawlak	10	8	6	6	3	3	5	3	4
Józef Zych	-	-	2	1	1	3	2	2	4
Leszek Moczulski	5	2	2	3	3	-	-	-	3
Zbigniew Religa	-	-	-	-	-	-	-	-	3
Jan Olszewski	-	1	1	2	2	2	1	3	2
Janusz Korwin-Mikke	-	-	-	-	-	2	1	1	1
Ktoś inny	-	-	-	-	-	-	-	2	5
Trudno powiedzieć	7	10	21	14	9	6	8	6	6
* Badanie z 30 marca - 3 kwietnia '95						♦ Badanie z 5-10 maja '95			
**Badanie z 7 - 11 kwietnia '95						♦♦Badanie z 26-29 maja '95			
Uwzględniono odpowiedzi tych osób, które deklarują, że na pewno wezmą udział w wyborach.									

- ◆ Aleksander Kwaśniewski nadal jest niekwestionowanym liderem rankingu prezydenckiego. Popiera go obecnie jedna czwarta wyborców. Głosów przysporzył mu prawdopodobnie fakt, iż w sondażu nie uwzględniliśmy premiera Oleksego i Włodzimierza Cimoszewicza, o których wiadomo już, że nie będą kandydować w wyborach.

- ◆ W przypadku Lecha Wałęsy, którego pozycja w rankingu podlega najsilniejszym wahanom, tym razem notujemy kilkuprocentowy wzrost poparcia.

- ◆ Spadły notowania zarówno Jacka Kuronia, jak i Tadeusza Zielińskiego. Wciąż jednak zajmują oni niemal równorzędną pozycję w rankingu prezydenckim.

- ◆ Hanna Gronkiewicz-Waltz, po raz pierwszy uwzględniona w sondażu, uzyskała poparcie 4% mających zamiar głosować.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Na kogo z tej listy najchętniej oddał(a)by Pan(i) głos w wyborach prezydenckich? Proszę wskazać jedną osobę. 1 - Hanna Gronkiewicz-Waltz; 2 - Jacek Kuron; 3 - Aleksander Kwaśniewski; 4 - Janusz Korwin-Mikke; 5 - Leszek Moczulski; 6 - Jan Olszewski; 7 - Waldemar Pawlak; 8 - Zbigniew Religa

(%)

	1	2	3	4	5	6	7	8
Ogółem	4	11	26	1	3	2	4	3
Płeć								
Mężczyźni	2	12	28	1	4	3	4	2
Kobiety	7	11	24	1	3	1	4	4
Wiek								
do 24 lat	4	13	29	3	5	2	8	4
25-34	3	13	26	3	5	2	4	2
35-44	5	12	25	1	3	2	4	5
45-54	5	12	32	0	0	2	1	3
55-64	6	8	29	0	3	2	4	3
65 lat i więcej	2	10	18	0	4	1	3	1
Miejsce zamieszkania								
Wieś	2	13	25	0	4	2	8	3
Miasto do 20 tys.	6	5	33	2	5	2	3	4
od 21 do 100 tys.	4	9	26	1	3	4	2	3
101-500 tys.	3	12	31	2	2	0	0	3
501 tys.i więcej mieszk.	10	13	16	2	2	2	0	3
Region								
Północny	6	9	29	0	1	2	1	4
Zachodni	4	16	36	0	2	2	4	5
Środkowozachodni	2	14	31	3	4	1	5	2
Środkowy	6	9	24	0	3	4	4	3
Wschodni	3	8	26	0	4	1	10	5
Południowo-wschodni	4	14	18	2	2	4	3	1
Południowo-zachodni	4	9	26	2	5	1	1	5
Wykształcenie								
Podstawowe	4	11	25	1	4	1	5	3
Zasadnicze zawodowe	2	13	29	0	4	3	5	5
Średnie	6	8	28	2	3	2	3	2
Wyższe	5	15	16	1	0	0	0	2
Grupa społ.-zaw. pracujący								
Kadra kier.,inteligencja	3	14	7	2	0	0	2	0
Prac.umysł.niż.szczębla	4	11	32	2	5	1	2	2
Pracownicy fiz.- umysł.	0	15	14	5	2	0	3	2
Robotnicy wykwalifikowani	5	10	31	0	8	5	2	3
Robotnicy niewykwalifik.	0	17	33	0	0	0	0	11
Rolnicy	1	9	25	0	3	0	11	4
Prywatni przedsiębiorcy	5	4	43	0	0	1	0	5
Bierni zawodowo								
Renciści i emeryci	5	9	25	0	3	1	3	3
Uczniowie i studenci	8	7	19	7	2	6	6	4
Bezrobotni	3	23	25	0	5	1	12	3
Gospodynie domowe i inni	8	11	37	4	2	4	2	5
Pracujący poza rolnictwem								
Sfera budżetowa	3	12	21	2	4	1	3	4
Sektor państwowy	5	12	23	0	4	1	2	2
Sektor prywatny	3	9	35	2	3	3	1	4
Spółdzielczość	9	18	23	6	8	0	0	0
Dochody na jedną osobę								
Poniżej 125 zł	2	17	28	1	4	1	8	2
125 - 199	2	11	31	0	4	3	5	2
200 - 274	5	10	25	0	4	1	5	3
275 - 324	7	8	23	4	3	1	1	6
325 i powyżej	6	9	26	1	2	2	1	4
Ocena własnych war. mater.								
Złe	4	12	29	2	4	2	5	3
Średnie	4	12	24	0	4	2	4	3
Dobre	6	7	26	2	2	2	1	4
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	7	13	14	0	1	2	2	5
Raz w tygodniu	4	10	23	1	4	2	4	3
Kilka razy w roku	3	13	31	1	3	3	4	3
W ogóle nie uczestniczy	5	10	55	1	2	1	2	2
Poglądy polityczne								
Lewica	2	7	65	0	2	0	4	1
Centrum	5	12	24	1	7	1	4	4
Prawica	5	13	7	2	3	3	5	2
Trudno powiedzieć	4	12	19	0	3	3	2	5

(continued)

Tabela 1 (cd.) 9 - Adam Strzembosz; 10 - Lech Wałęsa; 11 - Tadeusz Zieliński; 12 - Józef Zych;
13 - Ktoś inny;

	9	10	11	12	13	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	7	12	12	4	5	6	842
Płeć							
Mężczyźni	8	12	11	4	5	5	402
Kobiety	6	11	13	4	4	6	440
Wiek							
do 24 lat	7	6	7	0	7	5	109
25-34	7	7	11	3	8	6	131
35-44	5	11	16	4	4	3	208
45-54	5	14	16	5	3	3	125
55-64	8	10	14	4	4	5	142
65 lat i więcej	10	22	6	7	3	12	128
Miejsce zamieszkania							
Wieś	5	13	9	6	3	8	324
Miasto do 20 tys.	10	5	12	6	3	5	109
od 21 do 100 tys.	7	13	14	4	5	4	136
101-500 tys.	8	11	16	1	4	5	155
501 tys. i więcej mieszk.	8	13	14	2	12	3	117
Region							
Północny	13	8	12	2	5	7	98
Zachodni	2	10	9	3	5	2	69
Środkowozachodni	4	10	12	3	6	5	120
Środkowy	9	9	12	4	6	6	173
Wschodni	7	7	7	4	3	3	91
Południowo-wschodni	4	15	6	6	5	3	138
Południowo-zachodni	7	10	19	3	3	5	154
Wykształcenie							
Podstawowe	5	14	7	7	4	8	268
Zasadnicze zawodowe	6	17	9	3	0	4	227
Średnie	9	6	16	3	7	4	265
Wyższe	9	7	25	2	11	7	83
Grupa społ.-zaw. pracujący							
Kadra kier., inteligencja	8	9	37	3	12	3	66
Prac. umysł. niż. szczebla	4	3	17	4	7	6	78
Pracownicy fiz. - umysł.	16	23	4	0	15	2	28
Robotnicy wykwalifikowani	2	16	9	3	2	4	106
Robotnicy niewykwalifik.	0	7	12	10	0	10	30
Rolnicy	4	16	7	9	4	5	62
Prywatni przedsiębiorcy	14	8	5	2	12	2	38
Bierni zawodowo							
Renciści i emeryci	9	15	10	5	3	8	276
Uczniowie i studenci	9	5	10	0	10	6	43
Bezrobotni	7	7	8	2	0	4	64
Gospodynie domowe i inni	5	5	15	0	2	0	50
Pracujący poza rolnictwem							
Sfera budżetowa	3	12	23	3	7	1	94
Sektor państwowy	8	13	13	5	6	6	117
Sektor prywatny	6	10	9	1	10	5	131
Spółdzielczość	3	0	27	0	0	6	14
Dochody na jedną osobę							
Poniżej 125 zł	5	14	6	4	1	7	157
125 - 199	3	16	12	3	5	4	139
200 - 274	10	9	12	5	4	8	212
275 - 324	4	16	15	6	3	4	117
325 i powyżej	9	6	17	3	8	5	177
Ocena własnych war. mater.							
Złe	5	13	11	4	4	4	325
Średnie	8	10	12	5	5	8	365
Dobre	10	13	15	3	7	4	153
Udział w prakt. religijnych							
Kilka razy w tygodniu	9	30	7	3	0	8	62
Raz w tygodniu	6	13	11	5	6	7	511
Kilka razy w roku	9	5	17	3	3	3	210
W ogóle nie uczestniczy	1	2	10	2	6	2	58
Poglądy polityczne							
Lewica	0	1	11	2	4	1	160
Centrum	6	5	19	4	7	5	289
Prawica	13	22	8	5	4	4	238
Trudno powiedzieć	5	19	6	5	3	14	156